Mika Linna
10.1.2023

TALOUSVALIOKUNNALLE

Finanssiala ry:n lausunto Valtioneuvoston huoltovarmuusselontekoon (VNS 8/2022 vp)

Talousvaliokunta on 15.12.2022 pyytänyt Finanssiala ry:n kirjallista asiantuntijalausuntoa Valtioneuvoston huoltovarmuusselontekoon. FA yhtyy pääosin selonteossa esitettyihin näkökohtiin ja keskittyy lausunnossaan seikkoihin, joilla on välitöntä merkitystä finanssitoimialalle.

1. **Sektorikohtaisen varautumisen lähtökohtien** (s. 30) mukaisesti kukin ministeriö vastaa toimialansa varautumisesta ja hallinnonalansa varautumistoimien riittävästä johtamisesta. Yhteiskunnan digitalisoitumisen myötä kriittisten toimialojen sähkö- ja tietoliikenneriippuvuus sekä teknologiset ja toiminnalliset keskinäisriippuvuudet ovat lisääntyneet räjähdysmäisesti, minkä vuoksi FA pitää esitettyä lähtökohtaa riittämättömänä finanssisektorin ja koko kansalaisyhteiskunnan nykyisiin ja näköpiirissä oleviin tarpeisiin nähden.

   FA pitää välttämättömänä, että eri sektoreiden varautumisvaatimukset yhdenmukaistetaan, jotta vältetään nykyisenkaltaiset tilanteet, joissa perusinfrastruktuuripalveluiden (sähkönjakelu ja tietoliikenne) lakisääteiset varautumisvelvoitteet voidaan ministeriökohtaisella harkinnalla asettaa väljemmiksi kuin niihin nojaavien muiden sektoreiden vaatimukset (esim. finanssiala). Myös nykyinen johtamisrakenne on FA:n arvion mukaan riittämätön esim. useampaan toimialaan vaikuttavassa kyberhyökkäyksessä tai muussa vakavassa häiriötilanteessa.

2. **Finanssisektorin kuvauksen ja kehitystarpeiden** (s. 34–35) osalta selonteko luo mielikuvaa siitä, että maksuliikenteen, korttimaksamisen ja arvopaperikaupan toiminta Suomessa voitaisiin turvata kansallisin varajärjestelyin. Ukrainan sodan kokemuksiin viitaten on selvää, että kansalaisten, elinkeinoelämän, julkishallinnon ja koko kansantalouden toiminnalle välttämättömien rahoitusmarkkinapalvelujen saatavuus, tarjonta ja käyttö voidaan turvata vain varmistamalla yhteiskunnan perusinfrastruktuuripalveluiden (erityisesti sähkönjakelun ja tietoliikenteen) toimivuus.

   Sääntelyn kehittämistarpeiden osalta FA haluaa muistuttaa, että Euroopan unioniin, Euroopan keskuspankkijärjestelmään, eurojärjestelmään ja mm. yhteiseen euromaksualueeseen liittyessään Suomi on sitoutunut yhteisiin periaatteisiin, sääntöihin ja menettelytapoihin, joiden sivuuttaminen kansallisin toimenpitein ei ole sallittua. Muista sektoreista poiketen finanssialaa koskeva sääntely on unionin tasolla lähes täysin maksimiharmonisoitu, jolloin se automaattisesti syrjäyttää sen kanssa ristiriitaiset kansalliset normit. Jos finanssisektoria koskeva kansallinen lisäsääntely arvioidaan välttämättömäksi, FA pitää välttämättömänä, että se toteutetaan em. näkökohdat huomioiden.

3. **Kriittinen infrastruktuuri** -termin (s. 40–41) käyttö erilaisissa sääntely-yhteyksissä on selvästi lisääntynyt viime vuosien aikana, mutta valitettavan usein sen sisältö on vaihdellut asiayhteydestä riippuen tai jäänyt kokonaan täsmentämättä. FA pitää käytäntöä ongelmallisena ja näkee tärkeänä, että yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin käsite määriteltäisiin yksiselitteisesti lain tasolla.

4. **Sektorikohtaisen varautumisen ja yhteistyön kehittämisen** (s. 50) osalta FA pitää tärkeänä, että yritysten vapaaehtoinen ja oma-aloitteinen varautuminen säilyy edelleen huoltovarmuussääntelyn lähtökohtana. Samalla on varmistettava, että elinkeinoelämään kohdistettavat vaatimukset ja odotukset pysyvät kohtuullisina eivätkä normaalioloissa suhteettomasti kuormita niiden toimintaa.

FINANSSIALA RY
Taina Ahvenjärvi